

Metodologija rada

U radu Radija Rojc metodologija uključuje standardizirani postupak provjere činjenica, oslanjanje na vjerodostojne i pouzdane izvore te transparentno izvještavanje o nalazima, uz dosljedno profesionalno i etično novinarstvo. Redakcija se u svom radu pridržava Kodeksa časti hrvatskih novinara, Europskog kodeksa standarda za neovisne organizacije za provjeru činjenica te načela Međunarodne mreže za provjeru činjenica (IFCN).

Otvoreni kanali prema publici

Radio Rojc njeguje direktnu i proaktivnu komunikaciju s publikom. Pozivamo slušatelje i čitatelje da prijave potencijalne dezinformacije ili uočne pogreške putem:

- službenog e-maila redakcije (navedenog na mrežnim stranicama Radija Rojc),
- poruka i komentara na službenim profilima Radija Rojc na društvenim mrežama,
- javnih događanja, tribina i radionica koje organiziramo.

Na upite odgovaramo pravodobno, s posebnim prioritetom za (dez)informacije visokog javnog interesa ili one s mogućim negativnim društvenim i ekonomskim posljedicama. Paralelno, redakcija sustavno prati društvene mreže i komunikacijske kanale (Facebook, Instagram, TikTok, X, WhatsApp, Telegram, YouTube, Reddit, kao i platforme poput Rumblea i Bitchutea), uz kontinuirano praćenje mainstream i rubnih medija.

Odabir tema i prioriteta

Nakon prijema prijava ili uočavanja sumnjivog sadržaja, provodimo brzu procjenu (triage) i postavljamo prioritete, vodeći računa da se fokus zadrži na temama javnog interesa – onima koje utječu na zdravlje, sigurnost, građanska prava, javna dobra, ekonomiju ili ranjive skupine. Jedinica za provjeru informacija pritom vrednuje:

- moguću štetu i rizik obmane,
- domet/viralan potencijal tvrdnje,
- provjerljivost (postojanje provjerljivog činjeničnog jezgra),
- dodanu vrijednost (lokalni kontekst, neobrađene teme),
- pravne i etičke rizike.

Postupak provjere

Informaciju provjeravamo iz više neovisnih izvora, kontekstualiziramo ih, po potrebi konsultiramo stručnjake/inje i provodimo vještačenja (OSINT) kako bi osigurali točnost i pouzdanost podataka. Posebnu pažnju posvećujemo razotkrivanju prevara i manipulativnih shema koje kruže mrežama.

Implementiramo standardne novinarske alate i tehnike:

- Atribucija i transkripti: utvrđujemo točnu atribuciju i sadržaj izjava aktera i svjedoka; pribavljamo izvorne transkripte i dokumente.
- Primarni i sekundarni izvori: službena izvješća, sudska dokumentacija, otvoreni skupovi podataka, statistike, akademske publikacije, medijske arhive, knjige i analize.
- OSINT/forenzika sadržaja: reverse image i keyframe pretrage, provjera metapodataka (kada su dostupni), geolokacija (vizualni reperi, karte), kronolokacija (vrijeme, sjene, meteorološki podaci), analiza montaže i rezolucija medijskih zapisa.
- Konzultacije različitih perspektiva: kontaktiramo stručnjake/inje s različitim pogledima; po potrebi se obraćamo nadležnim institucijama i organizacijama s relevantnom i priznanom stručnošću.
- Pravo na odgovor: aktera/icu koji iznosi tvrdnju kontaktiramo radi pojašnjenja i dokaza te u objavi jasno označavamo je li i kako je odgovor dostavljen.

Veću težinu pridajemo politički i ekonomski nepristranim izvorima, a čitatelje/ice jasno upozoravamo da informacije iz pristranih izvora treba promatrati sa skepsom. Na sve tvrdnje primjenjujemo iste standarde provjere, neovisno o izvoru.

Što provjeravamo, a što ne

Predmet provjere su činjenične tvrdnje koje je moguće ispitati i potkrijepiti dokazima. Mišljenja, stavovi i retoričke figure (hiperbole, lapsusi) nisu pogodan materijal za činjeničnu provjeru – iznimno ih kontekstualiziramo kada su dio većeg dezinformacijskog narativa.

Arhiviranje i transparentnost

Sve relevantne tvrdnje i dokaze arhiviramo (screenshotovi, PDF snimke stranica, linkovi na web-arhive, audio arhiva), kako bi se na njih bilo moguće pozvati i nakon izmjena ili uklanjanja s mreže. U člancima sustavno upućujemo na relevantne izvore (hiperveze u tekstu i/ili popisi na kraju), kako bi publika mogla slijediti put provjere. Kada je moguće, oslanjamo se na primarne izvore.

Politika korištenja izvora

U pravilu ne koristimo anonimne izvore u činjeničnim provjerama. Ako je anonimnost iznimno nužna (npr. zaštita zviždača), to jasno navodimo, provjeravamo tvrdnje dodatnim dokazima i primjenjujemo stroge sigurnosne protokole. U objavi navodimo i relevantne dokaze koji podupiru tvrdnju i one koji je potkopavaju, gdje takvi postoje, kako bismo osigurali sveobuhvatan i nepristran pristup.

Kontrola kvalitete i objava

Svaka činjenična provjera objavljuje se tek nakon što je pregledaju najmanje dva člana/ice redakcije (autorska i urednička provjera), a zatim i tri člana jedinice za provjeru informacija.

Naše objave su precizne, neutralne i odmjerene – izbjegavamo emocionalno nabijene formulacije i ne preuveličavamo zaključke.

Edukacije i jačanje kapaciteta

Članovi/ice redakcije sudjeluju u internim i partnerskim edukacijama u sklopu projekta „Odgovorno novinarstvo“ te prate europske standarde neovisnosti, transparentnosti i novinarske kvalitete. Redakcija razmjenjuje iskustva i dobre prakse s partnerskim organizacijama te redovito ažurira interne priručnike i check-liste.

Impressum, upravljanje i transparentnost

Na mrežnim stranicama Radio Rojca redovito se ažuriraju podaci o upravljačkoj strukturi, uređivačkom timu, vanjskim suradnicima i financiranju (projekti, donacije, sponzorstva). Sukobi interesa se deklariraju, a važne odluke tijela izdavača javno se objavljuju.

Privatnost, sigurnost i etika

Kada postoji opravdana sumnja da bi otkrivanje identiteta moglo ugroziti sigurnost novinara/ki, izvora ili drugih aktera, Radio Rojc minimizira korištenje osobnih podataka u objavama ili mijenja glas izvora u audio snimkama.

Posebno smo oprezni pri spominjanju ili identifikaciji maloljetnika te žrtava nasilja ili pripadnika ranjivih skupina – poštujemo njihovu privatnost i izbjegavamo objavu informacija koje bi ih mogle ugroziti.

U objavama koje sadrže osjetljive osobne podatke provodimo anonimizaciju (npr. telefonski brojevi, OIB, IBAN, e-mail adrese i sl.) te uklanjamo detalje koji mogu voditi do uznemiravanja ili zlouporabe.

Radi zaštite novinarki/novinaru, uspostavljamo procedure za suočavanje s traumatskim sadržajem i online uznemiravanjem: edukacije o prepoznavanju simptoma, pristup stručnim resursima i podršci te protokole za digitalnu sigurnost.

Politika ispravaka i ažuriranja

Ako utvrdimo pogrešku, objavljujemo vidljiv ispravak s jasno označenim datumom i objašnjenjem izmjene. Ako je pogreška u emitiranom prilogu/podcastu, u sljedećem izdanju ili posebnom kratkom javljanju dajemo jasan on-air ispravak. Na web stranici i u show notes dodajemo napomenu o ispravku i, kada je izvedivo, re-upload audio datoteke s umetnutom ispravkom (ili disclaimerom na početku). Arhiv prethodnih verzija čuvamo radi transparentnosti.